

Sygn. akt *XVII AmE 278/17*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska</i>
Protokolant –	Stażysta Joanna Nande

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania ***(...) Spółka Jawna w K.***

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki***

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania (...) Spółka Jawna w K. od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 6 czerwca 2017 r. Nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że wymierzoną w punkcie 2 karę obniża do kwoty 219 zł (dwieście dziewiętnaście złotych);
2. oddala odwołanie w pozostałej części;
3. zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz (...) Spółka Jawna w K. kwotę 837 zł (osiemset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Ewa Malinowska

XVII AmE 278/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 czerwca 2017 r. wydaną w sprawie Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 56 ust. 6a oraz w związku 11 i art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., póź. 220 z późn. zm.), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, póź. 924), oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., póź. 23 z późn. zm.) w związku z art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu w dniu 29 czerwca 2016 r. w sprawie wymierzenia kary pieniężnej (...) Spółka Jawna z siedzibą w K., za niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r., orzekł co następuje:

1. (...) Spółka Jawna z siedzibą w K. w dniach 10,11 i 12 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. (...), naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 12 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.

2. Za działania wymienione w punkcie 1 wymierzył (...) Spółka Jawna z siedzibą w K. karę pieniężną w kwocie 9 106 zł.

(decyzja k. 4-9)

Powód (...) Spółka Jawna z siedzibą w K. wniosła odwołanie od tej decyzji zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie przepisów postępowania administracyjnego tj. art. 7, 77 i 78 § 1 i 80 kpa poprzez niedokonanie wszechstronnej oceny zebranego materiału dowodowego naruszenie zasad logicznego rozumowania, skutkujące przyjęciem, że powód naruszył instrukcję, o której mowa w art. 9g Prawo energetyczne;

Naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 56 ust 1 pkt 19 prawa energetycznego poprzez jego zastosowanie, gdy okoliczności sprawy wskazują, że powód nie narusza instrukcji, o której mowa w art. 9g ust. 9 PE;

Art. 56 ust. 6 w zw. z ust. 6a PE poprzez niezastosowanie, gdy stopień szkodliwości zarzucanych powodowi czynów, stopień zawinienia i dotychczasowe jego zachowanie i brak dotychczasowych ar w tym zakresie wskazywały, że odstąpienie od wymierzenia kary lub co najmniej zmniejszenie jej wysokości jest uzasadnione;

Niezastosowanie art. 56 ust. 6a PE, tj., odstąpienia od wymierzenia powodowi kary, gdy stopień szkodliwości czynu był znikomy, a powód zaprzestał zarzucanego mu naruszenia i zrealizował obowiązki płynące z zarządzeń, jednakże w późniejszym terminie z uwagi na obiektywną niemożność zastosowania w czasie nakazanym;

Naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 56 ust. 6 ustawy PE poprzez nieuwzględnienie niskiego stopnia winy i znikomego stopnia szkodliwości czynu, a także nieuwzględnienie wszystkich istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy poprzez niewzięcie pod uwagę faktu zrealizowania obowiązku przez skarżącego w możliwym najwcześniejszym terminie;

Naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 56 ust. 1 pkt 19 PE poprzez jego zastosowanie w sytuacji gdy natychmiastowe zastosowanie się do ograniczeń mogłoby spowodować co najmniej bezpośrednie zagrożenie zdrowia osób poprzez spowodowanie katastrofy ekologicznej. Zarzucając powyższe wniosł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i umorzenie postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

(odwołanie k. 10-13)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m.in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i wprowadziły -na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, (...) zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 PE, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

dowód: fakty powszechnie znane, bezsporne.

Powód (...) Spółka Jawna z siedzibą w K. prowadzi działalność gospodarczą polegającą na produkcji metalowych elementów konstrukcyjnych i obróbce metali.

Pismem z dnia 29 czerwca 2016 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zawiadomił powoda o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej w związku z powzięciem na podstawie dokumentów przekazanych przez Operatora Systemu Dystrybucyjnego, do których sieci powód jest przyłączony uzasadnionego podejrzenia naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

(zawiadomienie k. 1-2, zestawienie k. 3-4 akt adm.)

Pismach z dni: 14 lipca 2016 r. i 9 sierpnia 2016 r. Odbiorca poinformował, że procesy technologiczne stosowane w procesie produkcyjnym nie pozwalają na drastyczne i natychmiastowe ograniczenia z uwagi na ryzyko uszkodzenia maszyn, a także ryzyko spowodowania katastrofy ekologicznej.

Odbiorca wskazał także, że niedostosowanie się przez przedsiębiorcę do ograniczeń w terminie wynikało z braku odpowiedniego poinformowania przedsiębiorcy przez dostawcę energii. Ponadto odbiorca wniósł na zasadzie art.56 ust.6A ustawy Prawo energetyczne o odstąpieniu od wymierzenia kary przedsiębiorcy z uwagi na znikomy stopień szkodliwości społecznej czynu oraz zrealizowanie obowiązku przez przedsiębiorcę w możliwym najwcześniejszym terminie.

(pisma k. 6 i 10-13 akt adm.)

Powód w dniu 28 sierpnia 2013 r. podpisał z (...) S.A. w K. umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej. Moc przyłączeniową określono na 600 kW. Zgodnie z umową odbiorca był zobowiązany do ograniczenia poboru mocy zgodnie z „Planem wprowadzania ograniczeń”. (...) zobowiązany był do uwzględnienia przy tworzeniu „Planu wprowadzania ograniczeń” mocy bezpiecznej wymaganej dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia.

(umowa wraz z załącznikami k. 17-25 akt adm.)

(...) S.A. powiadomił powoda o planie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na okres od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r. pismem z dnia 31 lipca 2014 r. Plan ten uwzględniał moc bezpieczną określoną w umowie na 104 kW.

(pismo k. 42, plan k. 43 akt adm.)

Odbiorca nie zgłaszał zastrzeżeń do tego planu ograniczeń.

Powód w dniach 10 sierpnia 2015 r. - 31 sierpnia 2015 r. przekroczył obowiązujące go, zgodnie z Planem wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wartości poboru mocy:

- 10 sierpnia 2015 r. łącznie 1,9453500 (MW w godzinie);

- 11 sierpnia 2015 r. łącznie 1,0172000 (MW w godzinie);

- 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,0729000 (MW w godzinie).

(zestawienie k. 3-4 akt adm.)

W dniu 10 sierpnia 2015 r. informację o wprowadzonych od godziny 10:00 ograniczeniach w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, podana została do wiadomości komunikatem z tego dnia z godziny 7:55 w Programie (...) oraz była zamieszczona na stronie internetowej operatora.

(fakt powszechnie znany)

Powód osiągnął przychód (przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe), w roku podatkowym 2016 wynoszący (...) zł.

(rachunek zysków i strat k. 57-58 akt adm.)

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebranych w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie powoda podlegało częściowemu uwzględnieniu, z uwagi na brak podstawy prawnej do wydania przez Prezesa URE zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 PE, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

- 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;
- 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła (art. 11 ust. 3 PE).

Według art. 11 ust. 7 PE, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

W myśl art. 11c ust. 2 PE, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;

2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Natomiast zgodnie z art. 11c ust. 3 PE, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.

W art. 11d ust. 3 PE przewidziano z kolei, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Zgodnie z § 5 pkt 1 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Zaś w świetle tego ostatniego przepisu, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaś na mocy § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w § 11 i § 12 określa sposób informowania odbiorców z planami ograniczeń i ograniczeniami w poborze energii elektrycznej. I tak, według pierwszego z wymienionych przepisów, operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło zapoznają odbiorców z planami ograniczeń przez ogłoszenia zamieszczane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej albo w formie ustalonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń. Natomiast zgodnie z § 12:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.
2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.
3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.
4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

Odnosząc powyższe unormowania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy stwierdzić należy, że okolicznością niekwestionowaną jest, że powód jest odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczą ograniczenia w poborze mocy i jednocześnie nie mają do niego zastosowania wyłączenia z § 6 rozporządzenia. Powód był zatem zobowiązany zastosować się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. (...)) w dniu 10 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00. Powód uzyskał wiedzę o tych ograniczeniach z energetycznych komunikatów radiowych oraz informacji zamieszczonej na stronie internetowej operatora.

W przedmiotowej sprawie powód nie dostosował się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w lokalizacjach opisanych w stanie faktycznym powyżej, przekraczając dozwolone wartości:

- 10 sierpnia 2015 r. łącznie 1,9453500 (MW w godzinie);
- 11 sierpnia 2015 r. łącznie 1,0172000 (MW w godzinie);
- 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,0729000 (MW w godzinie).

Okoliczności te nie były kwestionowane przez stronę powodową i zostały wykazany wskazanymi wyżej dokumentami.

Na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, Prezes URE jest uprawniony do nałożenia kary pieniężnej na podmiot, który nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Należy zauważyć, że ustawodawca przewidział sankcję nie ogólnie za każdy przypadek niezastosowania się do tego rodzaju ograniczeń, lecz tylko za niezastosowanie się do ściśle określonych, konkretnych ograniczeń, tj. wprowadzonych w oparciu o art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 PE.

Przepis art. 11 PE dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Oznacza to, że oparcie zaskarżonej decyzji na tej podstawie prawnej było prawidłowe, skoro powodowi zarzucono, między innymi, niezastosowanie się 12 sierpnia 2015 r. do ograniczeń wprowadzonych przez Radę Ministrów.

Jeśli chodzi o art. 11c ust. 3 PE - który nie został wprawdzie przywołany jako podstawa prawna decyzji kwestionowanej w niniejszej sprawie - to przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń. Dotyczy on bowiem obowiązków informacyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast sankcja za niedopełnienie przez operatora wskazanych obowiązków została przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 1c PE. Tym samym, zdaniem Sądu, odesłanie w art. 56 ust. 3a PE do przepisu art. 11c ust. 3 PE jest puste i mamy tutaj do czynienia z ewidentnym błędem ustawodawcy. Natomiast z całą pewnością przepis ten nie daje podstaw do nałożenia na jakikolwiek podmiot, jakichkolwiek ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Pozwany oparł zaskarżoną decyzję także na art. 11d ust. 3 PE, co zdaniem Sądu, było bezpodstawne. Wbrew twierdzeniom organu, przepis ten nie stanowi rozwinięcia uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 PE, określając sposób realizacji wprowadzonych ograniczeń. Norma ta dotyczy bowiem możliwości ograniczenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego, a nie OSP, świadczonych przez nich usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdza, że przepisy art. 11c ust. 3 PE oraz art. 11d ust. 3 PE nie stanowią samoistnej podstawy prawnej wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w trybie polecenia OSP. Podstawę taką stanowi przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, nie uwzględniony, wszakże w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a PE. Oznacza to, że odesłanie zawarte w danym zakresie w ostatnim z wymienionych przepisów, przyznającym Prezesowi URE kompetencję do wymierzenia kary pieniężnej, jest błędne. Tym samym, nałożenie tej kary w przypadku niezastosowania się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, wymagałoby zastosowania przez organ wykładni rozszerzającej art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, co zdaniem Sądu, należy uznać za niedopuszczalne. Kary pieniężne, wymierzane na podstawie ustawy Prawo energetyczne, stanowią rodzaj sankcji administracyjnokarnej. Przepisy o charakterze administracyjnokarnym, przewidujące kary pieniężne za określone naruszenia, winny zaś być stosowane przez organy administracji publicznej w sposób ścisły i precyzyjny, tzn. dokładnie odpowiadający normie prawnej bez stosowania wykładni rozszerzającej, analogii czy domniemań (tak trafnie M. Sachajko [w:] red. M. Swora, Z. Muras, Prawo energetyczne, tom II, Komentarz do art. 12-72, Warszawa 2016, s. 883). W tym kontekście, konstrukcja przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE budzi istotne zastrzeżenia w zakresie spełniania zasady określoności czynów zabronionych pod groźbą kary (nullum crimen, nulla poena sine lege). Zasada ta w demokratycznym państwie prawnym stanowi jeden z filarów ochrony karnoprawnej, która zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, winna być stosowana także w przypadku odpowiedzialności za delikty administracyjne, w tym także te, które zostały unormowane w ustawie Prawo energetyczne. Ustawowe formułowanie przepisów o charakterze represyjnym musi w pełni odpowiadać zasadzie określoności, co oznacza, że ustawa musi w sposób kompletny, jasny, jednoznaczny i precyzyjny definiować wszelkie znamiona czynów zagrożonych karą. Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za swój, pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 1 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. akt GSK 30/04, zgodnie z którym przy egzekwowaniu obowiązku, kształtowanego normą prawa administracyjnego materialnego, za którego naruszenie przewidziana jest administracyjna kara pieniężna, muszą być zachowane bezwzględnie zasady interpretacji i stosowania norm o charakterze restrykcyjnym ukształtowane w dziedzinie prawa karnego, zwłaszcza zasada prymatu wykładni językowej przed innymi rodzajami wykładni (System Informacji Prawnej LEX nr 799784). W ocenie Sądu Okręgowego, nie budzi wątpliwości, że w odniesieniu do przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, powyższe kryteria, w tym wymóg kompletności i jednoznaczności w formułowaniu przez ustawodawcę przesłanek normatywnych kary pieniężnej, nie został spełniony.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej za niezastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, konieczne było uchylenie kary wymierzonej powodowi za niezastosowanie się do ograniczeń w dniu 10 sierpnia 2015 r. i 11 sierpnia 2015 r.

W rezultacie, wysokość kary orzeczonej w punkcie 2 sentencji zaskarżonej decyzji została obniżona do kwoty 219 zł.

Sąd uznał za nietrafne zarzuty podniesione przez powoda w punktach 1 i 2 odwołania.

Odnośnie do zarzutów naruszenia przepisów postępowania administracyjnego Sąd Okręgowy podziela utrwalone w judykaturze stanowisko, iż zasadniczo tego typu zarzuty są nieskuteczne przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ponieważ Sąd ten nie może ograniczyć sprawy wynikającej z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedza postępowania sądowe. Celem postępowania nie jest przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego, ale merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa Urzędu. Postępowanie sądowe przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest postępowaniem kontradyktoryjnym, w którym uwzględnia się materiał dowodowy zebrany w postępowaniu administracyjnym, co nie pozbawia jednak stron możliwości zgłoszenia nowych twierdzeń faktycznych i nowych dowodów, według zasad obowiązujących w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych. Sąd antymonopolowy jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, w tym wypadku Urzędu Regulacji Energetyki, według reguł kontradyktoryjnego postępowania cywilnego, a nie sądem legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowno-administracyjnym. Tylko takie odczytanie relacji pomiędzy postępowaniem administracyjnym i postępowaniem sądowym może uzasadniać dokonany przez racjonalnego ustawodawcę wybór między drogą postępowania cywilnego i drogą postępowania sądowno-administracyjnego dla wyjaśnienia istoty sprawy (por. np.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1991 r., sygn. akt III CRN 120/91; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 r., sygn. akt I CKN 265/98; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 r., sygn. akt I CKN 351/99; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2001 r., sygn. akt I CKN 1036/98; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2005 r., sygn. akt III SZP 2/05). Sąd Okręgowy uznaje, że nawet gdyby przyjąć, że w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych, to zarzuty w tym zakresie nie mogą być skuteczne, o ile uchybienia te mogą być sanowane w toku postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu, bowiem tutejszy Sąd zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym. Powód został powiadomiony o wprowadzanych ograniczeniach w sposób wskazany powyżej i ustalenia Prezesa URE w tym zakresie są prawidłowe.

Nietrafny jest także zarzut podniesiony w punkcie 2 odwołania. Postępowanie administracyjne i wymierzona kara nie dotyczyły niedostosowania się do instrukcji o której mowa w art. 9g ust. 9 PE sankcjonowanych na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 19 PE. Powód w żaden sposób w trakcie postępowania nie wykazał, że charakter prowadzonej przez niego działalności uniemożliwił dostosowanie się do ograniczeń w trybie natychmiastowym i dlatego natychmiastowe wyłączenie urządzeń miałyby spowodować katastrofę ekologiczną.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ocenę Prezesa URE, co do zasadności orzeczenia wobec Spółki powoda kary pieniężnej, jak i jej wysokości, w odniesieniu do naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń, wynikającego z art. 11 PE (ograniczenia wprowadzone w drodze rozporządzenia Rady Ministrów).

W ocenie Sądu, wbrew zarzutom odwołania, brak było w danym przypadku podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 6a PE. Zgodnie z tym przepisem, Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Istotne jest przy tym, że obie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie. W ocenie Sądu, w analizowanym przypadku pozwany trafnie przyjął, że stopień szkodliwości czynu zarzuconego przedsiębiorcy jest znaczny z uwagi na wpływ tego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ponadto,

skoro kara została wymierzona za przekroczenie poboru mocy konkretnym dniem wskazanym w zaskarżonej decyzji – tj. 12 sierpnia 2015 r., to nie jest możliwe przyjęcie, że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, bowiem w tym właśnie dniu miał miejsce stan, w którym powód nie zastosował się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej.

Zdaniem Sądu, powód nie przedstawił okoliczności, które podważyłyby wymiar nałożonej na niego kary za ww. czyn. Zgodnie z art. 56 ust. 3 PE, wysokość kary pieniężnej, o której mowa między innymi w ust. 1 pkt 3a, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 PE, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. W opinii Sądu Okręgowego, wszystkie wymienione kryteria zostały ocenione przez pozwanego prawidłowo. W szczególności, organ trafnie ocenił możliwości finansowe przedsiębiorcy, uwzględnił podjęte przez przedsiębiorcę działania mające na celu jak najszybsze dostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń.

Sąd nie kwestionuje metodologii przyjętej jako podstawę do wyznaczenia wysokości kary i to, że przyjęto łączne przekroczenie mocy w poszczególnych godzinach doby wyrażone w MW. Oznacza to, że kara wymierzona powodowi za przekroczenie poboru mocy w dniach 12 sierpnia 2015 r. wynosi 219 zł (3000x0,0729000 MW).

Przy ustalaniu tego mnożnika Prezes URE wziął pod uwagę poziom najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującym, tj. 1500 zł (odnotowanej 7 stycznia 2016 r.), której to wartości należałoby się spodziewać przy ograniczonej podaży energii elektrycznej w okresie 10 - 31 sierpnia 2015 r. i - dodatkowo - aby kara spełniła swoją wychowawczą i represyjną funkcję, podwoił ją z tytułu sankcji. W ocenie Sądu brak jest podstaw do zakwestionowania sposobu wyliczenia kary przyjętego przez Prezesa URE.

Co do stopnia szkodliwości czynu, to jak już wskazano powyżej, Sąd podziela stanowisko prezesa URE, że należy ją uznać za znaczną z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy są wprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju i ich nieprzestrzeganie może rodzić poważne skutki dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ograniczenia takie zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem nawet niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Dlatego tak istotne ze względów bezpieczeństwa było przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r. I nawet jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla tego bezpieczeństwa. Powód jest zaś profesjonalistą, a zatem dotyczą go podwyższone reguły staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego dla wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem w taki sposób prowadzić działalność gospodarczą, aby nie naruszać przepisów prawa. Rację ma pozwany twierdząc, że powodowa spółka mogła na etapie sporządzania planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na okres od 1 września 2014 do 31 sierpnia 2015 r. w aktywny sposób uczestniczyć w jego sporządzaniu i poinformować (...) o uwarunkowaniach, dotyczących specyfiki prowadzonej przez niej działalności gospodarczej i na tej podstawie domagać się korekty planu. Okolicznością niekwestionowaną jest, że Spółka tego nie uczyniła, zaś konsekwencją tego zaniedbania było niedostosowane poziomu mocy dla poszczególnych stopni zasilania od 11 do 20 do realiów prowadzonej przez Spółkę działalności. Podejmując decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy powód musi liczyć się z koniecznością zapłaty kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE. Specyfika jego działalności nie może więc być traktowana jako okoliczność łagodząca. Nie można także uznać za okoliczność łagodzącą wcześniejszego prawidłowego wykonywania obowiązków związanych z wprowadzaniem ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, z uwagi na to, że sytuacja taka nie miała wcześniej miejsca pod rządami obecnie obowiązujących przepisów.

Biorąc pod uwagę wysokość przychodu, osiągniętego przez powoda w roku 2015 oraz maksymalną wysokość kary, jaka mogła być wymierzona w danym przypadku, kara w wysokości 219 zł nie jest nadmiernie dolegliwa i nie wpłynie

negatywnie na kondycję finansową Spółki, a jednocześnie pozwoli na osiągnięcie celów kary, która ma pełnić funkcje represyjną, prewencyjną i wychowawczą.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c., przyjmując, że powód wygrał sprawę ulegając jedynie w niewielkiej części swojego żądania, a pozwany Prezes URE - jako przegrywający sprawę – zobowiązany jest do zwrotu powodowi kosztów procesu, na które złożyły się: opłata od odwołania w wysokości 100 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Ewa Malinowska